

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ 11 Ιουλίου 2014

Δημόσια, Ιδιωτική ή Κοινωνική Οικονομία

Σφοδρή επίθεση δέχεται κάθε προσπάθεια των πολιτών να συμμετέχουν στην συνδιαμόρφωση των όρων διατροφής, εργασίας, μόρφωσης και συμμετοχής στα κοινά στην χώρα μας, ενώ σε όλο τον κόσμο γίνονται συγκλονιστικές αλλαγές, υπέρ του τρίτου τομέα της οικονομίας και υπέρ του συνεργατισμού, όπως επισημάνθηκε και το 2013, που ήταν, μετά από διακήρυξη του ΟΗΕ, το Διεθνές Έτος Συνεργατισμού.

Οι υποστηρικτές της δημόσιας οικονομίας προσπαθούν να υπαγάγουν ΟΛΑ στην δημόσια σφαίρα ελέγχου, δημιουργώντας μια αυτοτροφοδοτούμενη νομενκλατούρα που διοικεί και διαχειρίζεται όλους και όλα εξ ονόματος τάχα των πολιτών, αλλά από όσα αντιλαμβανόμαστε όσα γίνονται αφορούν την διατήρησή τους στην «εξουσία» και την νομή της. Από τους δημόσιους υπαλλήλους, που δεν υπέστησαν ανάλογη πίεση από την ελληνική κρίση, παρά το ότι η ελληνική κρίση οφειλόταν ακριβώς και μόνο στον δημόσιο τομέα, έως τους ανώτατους κρατικούς λειτουργούς, όπως πχ οι βουλευτές που δεν μειώθηκε ακόμα ο αριθμός τους, παρά το γεγονός ότι η διοίκηση αποκεντρώθηκε, εκλέγοντας «μικρούς πρωθυπουργούς»-περιφερειάρχες και παρά το ότι απέκτησαν στοιχεία αυτάρκειας οι νέοι καλλικρατικοί δήμοι, και τους δικαστικούς λειτουργούς, που φαίνεται να θεωρούν ότι η κρίση δεν μπορεί να τους αγγίζει οικονομικά.

Οι ιδιώ τες επιχειρηματίες (τραπεζίτες, βιομήχανοι, μιντιάρχες, εφοπλιστές κλπ) κατορθώ νουν μέχρι σήμερα να κερδίζουν ότι μπορούν

παραπάνω σε χρήματα, να μην πληρώνουν φόρους (

offshore

, πλοιοκτήτες, μείωση ΦΠΑ τουρισμού, επιδοτούμενη απασχόληση κλπ) και αν κάτι πάει στραβά και δημιουργηθούν ζημίες, τότε να τα πληρώνει το κράτος (δηλαδή οι πολίτες).

Κύριο εργαλείο τους ο «τεχνητά» εξευγενισμένος ανταγωνισμός, ο ατομισμός, ο πρωταθλητισμός και η κατηγοριοποίηση, πάντα με «θρησκευτική» υποταγή σε μια κάποια «ιεραρχία». Τώρα τελευταία, σε μια κοινωνία που κομμάτια της άρχισαν να αντιδρούν και να αγανακτούν με τις «ανάρμοστες τεχνικές» της οικονομίας της αγοράς, άρχισε να

πλασάρεται ως μια εξαιρετική δραστηριότητα η επονομαζόμενη «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη». Πρόκειται για προπέτασμα ωραιοποίησης σε κάτι, που εξ ορισμού φαίνεται ότι δεν εστιάζεται στον άνθρωπο και στην κοινωνική ευθύνη (ανεύθυνο ή ανήθικο? ...).

Η Κοινωνική Οικονομία, προϋποθέτει, όχι απλά ύπαρξη, αλλά λειτουργία μιας κοινωνίας. Και η κοινωνία έχει ηθική, διότι ηθική είναι οι κανόνες ζωής και συμπεριφοράς για να επιβιώσει μια κοινωνία. Και η κάθε κοινωνία είναι διαφορετική, και έχει διαφορετικές απαιτήσεις για να επιβιώσει. Μόνο στην Κοινωνική Οικονομία μπορεί να συναντήσεις, ως προαπαιτούμενα των δομών της την αυτόνομη οργάνωση ανθρώπων, τα οποία συνδέονται εθελοντικά για να εξυπηρετήσουν τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες τους μέσω της συμμετοχής και του δημοκρατικού ελέγχου. Και δήμο δεν αποτελούν τα «ποσοστά» αλλά οι άνθρωποι, «ένας άνθρωπος=μια ψήφος».

Μόνο στην Κοινωνική Οικονομία επιβάλλεται ότι οι δομές της πρέπει να βασίζονται στις αξίες της αυτοβοήθειας, της αυτοευθύνης, της δημοκρατίας, της ισότητας, της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης. Μόνο στην Κοινωνική Οικονομία πρέπει τα μέλη των δομών της να πιστεύουν στις ηθικές αξίες της εντιμότητας, της ειλικρίνειας, της κοινωνικής ευθύνης και της μέριμνας για τους άλλους. Μόνο η Κοινωνική Οικονομία διέπεται από τις επτά συνεργατικές αρχές, οι οποίες είναι: 1. Εθελοντική και ανοικτή συμμετοχή, 2. Δημοκρατικός έλεγχος των μελών, 3. Οικονομική συμμετοχή των μελών, 4. Αυτονομία και ανεξαρτησία, 5. Εκπαίδευση-Κατάρτιση-Πληροφόρηση όλων των μελών, 6. Συνεργασία μεταξύ συνεργατικών δομών και 7. Κοινοτικό ενδιαφέρον.

Μόνο η Κοινωνική Οικονομία υποδεικνύει ως βασικότερους άξονες των δομών της κοινωνικής πολιτικής, με την ευρύτερη έννοια, την αύξηση του εθνικού προϊόντος, την αναδιανομή του εισοδήματος και του πλούτου, την τοπική ανάπτυξη και την προώθηση προγραμμάτων κοινωνικού χαρακτήρα.

Ίσως να μην επιτυγχάνονται όλοι οι στόχοι από τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις και μερικά προαπαιτούμενα να πληρούνται μερικώς, άλλα είναι ξεκάθαρα προσανατολισμένες δομές στον άνθρωπο και την κοινωνία και δεν αποδίδουν καμιάς μορφής εκχρηματισμένα κέρδη στα μέλη τους, σε αντιδιαστολή με την συντριπτική πλειοψηφία των δομών της οικονομίας της αγοράς, που θεωρούν ύψιστο (και μοναδικό?) σκοπό τους την κερδοφορία.

Η Φιλανδία αντιμετώπισε μεγάλη κρίση (μετά την περεστρόϊκα στην τότε ΕΣΣΔ) και η

ανεργία της έφθασε στο αστρονομικό 22% ... Το αντιμετώπισε με την δημιουργία 1600 Συνεργατικών δομών μέσα σε ένα χρόνο, και σήμερα η Φιλανδία ευημερεί. Οι περιοχές της Ανατολικής Γερμανίας μετά την συνένωση της Γερμανία αντιμετώπισαν καταστροφική ανεργία και το αντιμετώπισαν με την δημιουργία 400 εργασιακών συνεργατισμών μέσα σε ένα χρόνο, με αποτέλεσμα η σημερινή Γερμανία να «κουνά το δάκτυλο» για οικονομικά θέματα σε όλα τα κράτη της ευρωπαϊκής Ένωσης (?).

Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας-ILO μετά την παγκόσμια χρηματο-τραπεζική κρίση του 2008 μελέτησε τις δημιουργηθείσες καταστάσεις και επεσήμανε ότι όσα κράτη είχαν ανεπτυγμένη Κοινωνική Οικονομία (Συνεργατισμούς-Συνεταιρισμούς, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Ηθικές Τράπεζες, Ταμεία Αλληλοβοήθειας στην Υγεία, Κοινωνικά Υποστηριζόμενη Γεωργία, Κοινωφελείς Εταιρείες κλπ). Έτσι ξεκίνησε μια συντονισμένη, σε παγκόσμιο επίπεδο προσπάθεια υποστήριξης του συνεργατισμού (στην Ελλάδα Συνεταιρισμοί, λόγω λάθους μετάφρασης από παλαιά ...) από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και βέβαια και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με κορύφωση το 2013, που χαρακτηρίστηκε από τον ΟΗΕ Διεθνές Έτος Συνεργατισμού (Συνεταιρισμών). Η Ελλάδα δεν έχει κάποιο οργανισμό (ούτε την ΠΑΣΕΓΕΣ) που να είναι μέλος της Διεθνούς Συμμαχίας Συνεργατισμού (ICA-International Co-operative Alliance).

Το 2011 η Ελληνική Βουλή ψήφισε τον νόμο 4019, ως ένα δυνατό εργαλείο για την υποστήριξη της απασχόλησης και οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις-ΚοινΣΕπ ξεκίνησαν. Η πρώτη ΚοινΣΕπ ήταν η ΚοινΣΕπ ΠΙΕΡΙΩΝ ΜΟΥΣΕΣ στην Κατερίνη. Λίγο μετά δημιουργήθηκε η ΚοινΣΕπ ΜΑΙΝΑΛΟ στην Αρκαδία. Η ΚοινΣΕπ ΓΑΛΗΝΟΣ στην Καβάλα σήμερα λειτουργεί το Δημοτικό Ιατρείο. Η ΚοινΣΕπ ΜΥΓΔΟΝΙΑ καλλιεργεί, μεταποιεί και προσφέρει τελικά προϊόντα (σαπούνια, βοτανόλαδα κλπ) στον Λαγκαδά Θεσσαλονίκης. Η ΚοινΣΕπ VictoryFarm στην Θεσσαλονίκη ασχολείται με καινοτόμες καλλιέργειες για την διατροφή μεγάλων περιοχών. Η ΚοινΣΕπ GreenWays οργανώνει και προσφέρει ειδικές μορφές τουρισμού (κυρίως με ποδήλατα). Η ΚοινΣΕπ ΜΕΡΙΜΝΑ ΥΓΕΙΑΣ στο Φύλιρο Θεσσαλονίκης δραστηριοποιείται στον χώρο των ψυχικά ασθενών. Η ΚοινΣΕπ ΕΥΖΕΙΝ από τον Βαθύλακο Θεσσαλονίκης είναι συνεργατισμός τεχνιτών εξειδικευμένη σε ενεργειακά θέματα.

Μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί 530 περίπου ΚοινΣΕπ στο Υπουργείο Εργασίας, από τις οποίες περίπου 60 στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Κάποιες καταγράφουν ήδη πολύ επιτυχημένες διαδρομές στις περιοχές τους. Κάποιες είναι σε διάφορα στάδια ανάπτυξης, χωρίς σημαντική ακόμα συμμετοχή στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Και οι περισσότερες προσπαθούν σκληρά μέσα σε ένα άγονο κοινωνικά οικοσύστημα, μια αλλοτριωμένη από την οικονομία της αγοράς κοινωνία, να ενημερώσουν, να αναγνωρισθούν, να επιβιώσουν, ΠΑΝΤΑ για το καλό της κοινωνίας, μέσα στην οποία δραστηριοποιούνται.

Ταυτόχρονα κάποιοι προσπαθούν να δημιουργήσουν ιεραρχικές «υπερκατασκευές» για να υποτάξουν τις ΚοινΣΕπ της Κοινωνικής Οικονομίας σε μια κάποιας μορφής υποταγή σε μια κάποια «ιεραρχία». Προσπαθούν να κατασκευάσουν «κατηγοριοποίηση», «εκπροσώπους» και «συνομιλητές» για να δώσουν πολιτικές δικαιολογίες σε κάθε μορφής εξουσίες. Και βέβαια σε ένα περιβάλλον έλλειψης εμπιστοσύνης, ποτέ δεν μπορεί να αποκλεισθεί η ιδιοποίηση κάποιων «εκπροσωπήσεων» από «ομοσπονδίες». Πολύ άσχημο παράδειγμα οι ομοσπονδίες εργατικών Σωματείων που πολιορκήθηκαν από τα κόμματα και κατέληξαν κομμάτια του ανταγωνισμού των κομμάτων για την κατάκτηση της εξουσίας.

Δυστυχώς τα ξαναέζησε όλα αυτά η ελληνική κοινωνία με την «βιομηχανία» των σεμιναρίων των ευρωπαϊκών προγραμμάτων από τα τότε Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης-ΚΕΚ. Τα ξαναέζησε η ελληνική κοινωνία με τις Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες-ΑΜΚΕ, όπου ο κάθε βιομήχανος-Τραπεζίτης-Επιχειρηματίας «κατασκεύασε» μian ΑΜΚΕ για να καταστρατηγήσει κοινωνικές πολιτικές. Τα ξαναζήσαμε με μερικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις-ΜΚΟ, που έγιναν για να προωθήσουν Κυβερνητικές πολιτικές στον κόσμο. Τα ζήσαμε ή ζούμε με κάποιες περιέργες Αναπτυξιακές Συμπράξεις (EQUAL, ΤΟΠΣΑ, ΤΟΠΕΚΟ κλπ) που παρά την πλουσιοπάροχη διάθεση πόρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου-ΕΚΤ, με δικαιολογία τους ανέργους, κινείται και μισθοδοτείται ένας ολόκληρος «στρατός» ειδικών, εισηγητών, καθηγητών, συμβούλων, επιχειρήσεων (κερδοσκοπικών ή μη), το αποτέλεσμα των οποίων πρέπει να ελεγχθεί, και πολύ φοβάμαι ότι θα δείχνει ότι οι «ωφελοούμενοι» άνεργοι βγαίνουν στην κοινωνία μετά από το πρόγραμμα και κάποιο χρονικό διάστημα, ΑΝΕΡΓΟΙ πάλι, και ίσως και χρεωμένοι με διάφορα πρόσθετα έξοδα, που δεν θα τα είχαν εάν δεν είχαν «επιλεγεί» για να «βοηθηθούν».

Οι ωφελοούμενοι από την οικονομία της αγοράς και τα μέλη του δημόσιου τομέα έχουν επιδοθεί το τελευταίο εξάμηνο σε «κατά ριπάς» επιθέσεις στις δομές της κοινωνικής οικονομίας, αντιλαμβανόμενοι ότι ο κόσμος έχασε την εμπιστοσύνη του, όπως καταγράφεται σε δημοσκοπήσεις, τόσο στο χρηματοπιστωτικό σύμπλεγμα και τους διαπλεκόμενους με αυτό, όσο και στο πελατειακό κράτος.

Καταγράψαμε μια σφοδρή υπόγεια επίθεση, τάχα, μέσω των ελεγχόμενων από την αγορά, Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, κατά των Μη Κερδοσκοπικών Οργανώσεων, μέσω στοιχείων των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που ήταν εγγεγραμμένες στο Υπουργείο Εξωτερικών, πριν μερικούς μήνες. Καταγράψαμε μια νέα απίθανη φοβική επίθεση από δημόσιο λειτουργό, ο οποίος πιθανόν δεν καταλαβαίνει την λειτουργία της Κοινωνικής Οικονομίας (όπως οι περισσότεροι στην Ελλάδα), εναντίον των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων.

Η λειτουργία Κοινωνικής Οικονομίας, προσπατεί ΚΟΙΝΩΝΙΑ πάνω στην οποία θα στηριχθεί και με την οποία θα συν-λειτουργήσει.

Η μόνη συνάθροιση ανθρώπων στην Ελλάδα με στοιχεία κοινωνίας είναι αγροτική κοινωνία, για ιστορικούς λόγους. Για τους ίδιους λόγους, οι συσσωρεύσεις ανθρώπων στις πόλεις δεν αποτελούν, εξ ορισμού, κοινωνίες ανθρώπων.

Τις τελευταίες δεκαετίες γίνονται συντονισμένες προσπάθειες, και η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει διαθέσει πολλούς πόρους, για να αναπτυχθεί ο τρίτος τομέας της οικονομίας και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Ελλάδα (και στις νότιες χώρες: Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία). Και οι καινοφανείς δομές που υφίστανται βασανιστική κριτική, είναι στην ουσία οι προπομποί της νέας προοπτικής, του τρίτου τομέα της οικονομίας, της ωρίμανσης των συνθηκών για την εφαρμογή της κοινωνικής οικονομίας. Και όπως κάθε νέα διαδικασία απαιτεί πολλαπλάσια μέσα και πόρους και προσπάθεια για να αποδώσει λίγο, έτσι ήταν αναμενόμενο, να συμβεί και με την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας. Οι άλλοι τομείς της οικονομίας βρίσκονται στην φάση λίγο πριν τον κορεσμό, και σε όσους δεν μπορούν να δούν την συνολική εικόνα, μοιάζει σαν σπατάλη πόρων για λίγο αποτέλεσμα. Είναι όμως το απαραίτητο στάδιο ωρίμανσης στην νέα προοπτική.

Είναι επιτακτική ανάγκη να ενημερωθεί το οικοσύστημα των ΚοινΣΕπ, να ενημερωθούν οι πολίτες για τον συνεργατισμό, να ενημερωθούν οι υπηρεσίες του κράτους για την Κοινωνική Οικονομία, να διαμορφωθούν τουλάχιστον ομόλογες δομές για να επιτρέψουν τα εργαλεία της Κοινωνικής Οικονομίας να αναπτυχθούν και να αποδώσουν.

Είναι η μόνη εμφανής ελπίδα στην Ελλάδα.

Είναι η μόνη εμφανής ελπίδα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία εκφράστηκε με την Οδηγία της Ευρωβουλής στις 14 Ιαν 2014, η οποία επιβάλλει ότι μέχρι το τέλος 2015 (από 1/1/2016) όλα τα κράτη-μέλη θα πρέπει να έχουν περιλάβει στην διαδικασία Δημοσίων Συμβάσεων (μέχρι σήμερα στην Ελλάδα ΠΔ 60/2007) κριτήρια για προτίμηση ανάθεσης σε κοινωνικές-κοινοφελείς επιχειρήσεις.

Είναι η μόνη εμφανής ελπίδα για όλα τα κράτη, όπως προβλέπει το κείμενο με συστάσεις κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας για την μετά-2015 ατζέντα ανάπτυξης του ΟΗΕ, την πρωτοβουλία του οποίου πήρε το RIPESS-Διεπειρωτικό Δίκτυο για την Προώθηση της Κοινωνικής Αλληλέγγυας Οικονομίας (SOCIAL SOLIDARITY ECONOMY RECOMMENDATIONS FOR THE POST-2015 DEVELOPMENT AGENDA

,
<http://www.ripess.org/social-solidarity-economy-recommendations-for-the-post-2015-development-agenda/?lang=en>

).

Είναι η μόνη εμφανής ελπίδα για όλο τον κόσμο όπως γράφει ο Jeremy Rifkin στο βιβλίο του «Η Τρίτη Βιομηχανική Επανάσταση» όπου επισημαίνει «πως η οριζόντια ισχύς (και όχι οι υπερκατασκευές και η κάθετη οργάνωση) μεταμορφώνει τους ενεργειακούς πόρους, την οικονομία και τον κόσμο» σηματοδοτώντας το τέλος των πυραμιδικών ιεραρχιών «από την παλαιά ιεραρχική ισχύ στην νέα οριζόντια ισχύ».

Για την καταγραφή, Δημήτρης Μιχαηλίδης, 6998282382